

Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Oğuz ATALAY

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Muhammet ÖZEKES

Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku
Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

MEDENÎ USÛL HUKUKU

Ders Kitabı

7251 sayılı Kanun'la Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda
Yapılan Değişikliklerle Birlikte
8. Bası

onikilevha
TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI TIRAKI

İÇİNDEKİLER

SEKİZİNCİ BASIYA ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR.....	XXXV
GENEL BİBLİYOGRAFYA.....	XXXVII
§ 1. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	1
I. UYUŞMAZLIĞIN ORTAYA ÇIKIŞI VE ÇÖZÜM YOLLARI...1	
II. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜ-HUKUKÎ KORUMA TALEBİ VE ADALETE (YARGIYA) ERİŞİM	2
III. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN ANLAMINI.....	6
IV. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN AMACI	7
V. MEDENÎ USÛL HUKUKUNDA TEMEL KAVRAMLAR.....	11
A. Medenî Usûl Hukuku Kavramı.....	11
B. Medenî Usûl Hukukunda Kullanılan Temel Kavramlar.....	12
VI. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN HUKUK DALLARI ARASINDAKİ YERİ.....	14
VII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN YER VE ZAMAN İTİBARIYLA UYGULANMASI	15
A. Yer İtibariyle Uygulanması.....	16
B. Zaman İtibariyle Uygulanması.....	17
VIII. MEDENÎ USÛL HUKUKUNUN KAYNAKLARI.....	20
IX. MEDENÎ USÛL HUKUKU KURALLARININ YORUMU.....	22

§ 2. YARGI	25
I. YARGI KAVRAMI.....	25
II. YARGI ÇEŞİTLERİ.....	25
A. Anayasa Yargısı.....	26
B. İdarî Yargı.....	28
C. Adlî Yargı.....	29
1. Ceza Yargısı.....	30
2. Medenî Yargı.....	31
a. Çekişmeli Yargı.....	32
b. Çekişmesiz Yargı.....	32
aa. Genel Olarak.....	32
bb. Uyuşmazlığın Bulunmaması.....	33
cc. Sübjektif Hakkın Yokluğu.....	35
dd. Uygulanacak Usûl Hükümleri.....	35
§ 3. MAHKEMELER	37
I. GENEL OLARAK.....	37
II. İLK DERECE MAHKEMELERİ.....	38
A. Genel Mahkeme.....	38
1. Genel Olarak.....	38
2. Asliye Hukuk Mahkemeleri.....	39
B. Özel Mahkemeler.....	39
1. Sulh Hukuk Mahkemeleri.....	39
2. Asliye Ticaret Mahkemeleri.....	40
3. Kadastro Mahkemeleri.....	43
4. İş Mahkemeleri.....	44
5. İcra Mahkemeleri.....	45
6. Tüketici Mahkemeleri.....	46
7. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemeleri.....	48
8. Aile Mahkemeleri.....	49
III. BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ.....	50
A. Genel Olarak.....	50
B. Görevleri.....	53

C. Teşkilat	53
1. Genel Olarak	53
2. Hukuk Daireleri	54
IV. YARGITAY	55
A. Genel Olarak	55
B. Yargıtay'ın Görevleri	55
C. Yargıtay Teşkilatı.....	55
1. Hukuk Daireleri	57
2. Genel Kurullar.....	58
a. Hukuk ve Ceza Genel Kurulları.....	58
b. Yargıtay Büyük Genel Kurulu	59
V. MAHKEMELER ARASINDA HUKUKÎ YARDIM (İSTİNABE).....	59
VI. GÖREV.....	61
A. Genel Olarak	61
B. Asliye Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	63
1. Konusu Para Olan ya da Para ile Değerlendirilebilen (Malvarlığına İlişkin) Davalar	63
2. Şahıs Varlığına İlişkin Davalar	64
C. Sulh Hukuk Mahkemelerinin Görevli Olduğu Davalar	65
1. Kira Sözleşmesine Dayanan Davalar.....	65
2. Sulh Hukuk Mahkemesinin Görevine Giren Diğer Dava ve İşler	66
D. Görev Kurallarının Niteliği.....	66
E. Görev Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	67
1. Genel Olarak	67
2. Görevsizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler.....	68
F. Adli Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın İdarî Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	70
G. İdarî Yargıda Açılması Gereken Bir Davanın Adli Yargıda Açılması Hâlinde Yapılacak İşlemler	71
VII. YETKİ.....	71

A. Genel Olarak.....	71
B. Kesin Olmayan Yetki Kuralları	72
1. Genel Yetki Kuralı	72
2. Özel Yetki Kuralları.....	74
C. Kesin Yetki Kuralları.....	77
D. Yetki Sözleşmesi	79
1. Genel Olarak.....	79
2. Yetki Sözleşmesinin Şartları.....	80
a. Sözleşmenin Tarafları Tacir veya Kamu Tüzel Kişisi Olmalıdır.....	80
b. Kesin Yetkinin Bulunduğu Durumlarda Yetki Sözleşmesi Yapılamaz.....	81
c. Yetki Sözleşmesi Yazılı Şekilde Olmalıdır	81
d. Uyuşmazlık ve Mahkeme Belirli Olmalıdır	81
E. Yetki Kurallarına Aykırılık ve Sonuçları	82
VIII. İŞ BÖLÜMÜ.....	85
IX. YARGI YERİ BELİRLENMESİ (MERCİ TAYİNİ).....	86
A. Yargı Yeri Belirlenmesini (Merci Tayini) Gerektiren Hâller..	86
B. Yargı Yeri Belirlenmesi Usûlü	87
§ 4. YARGI GÖREVLİLERİ	89
I. HÂKİM	89
A. Genel Olarak.....	89
B. Hâkimlik Mesleğine Giriş.....	90
C. Hâkimlerin Seçimi ve Atanması.....	92
1. Genel Olarak Sistemler.....	92
2. Ülkemizdeki Durum.....	93
D. Hâkimlerin Bağımsızlığı.....	94
1. Genel Olarak.....	94
2. Hâkimlerin Bağımsızlığı.....	96
E. Hâkimlere Tanınan Teminatlar	98
F. Hâkimlerin Sorumluluğu	98
1. Genel Olarak.....	98

2. Hukukî Sorumluluk	99
a. Genel Olarak	99
b. Sorumluluk Hâlleri.....	100
c. Sorumluluk Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme	101
d. Sorumluluk Davası ve Yargılama Usûlü	102
e. Hâkimin Hukukî Sorumluluğu.....	103
3. Disiplin Sorumluluğu	103
4. Cezaî Sorumluluk.....	104
G. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması ve Reddi	104
1. Genel Olarak	104
2. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olması.....	105
a. Hâkimin Davaya Bakmasının Yasak Olduğu Hâller	105
b. Hâkimin Çekinmesi Usûlü	106
3. Hâkimin Reddi.....	107
a. Ret Sebepleri	107
b. Hâkimin Reddi Usûlü	108
aa. Taraflardan Birisinin Hâkimi Reddetmesi.....	109
bb. Hâkimin Kendisini Reddetmesi	111
c. Hâkimin Reddedilmesinin Sonuçları.....	112
II. SAVCILAR.....	112
III. ADLİYE MEMURLARI	114
A. Yazı İşleri Müdürleri.....	114
B. Zabıt Kâtipleri.....	114
C. Mübaşirler.....	115
IV. AVUKATLAR	116
V. NOTERLER.....	119
§ 5. USÛL İŞLEMLERİ	121
I. TARAF USÛL İŞLEMLERİ.....	121
A. Genel Olarak	121
B. Taraf Usûl İşlemlerinin Özellikleri	122
C. Taraf Usûl İşlemlerinin Çeşitleri	124
D. Usûl İşlemlerinde Şekle Uymak Zorunluluğu ve Sonuçları.	125

II.	MAHKEME USÛL İŞLEMLERİ	126
III.	SÜRELER	128
	A. Sürelerin Çeşitleri.....	128
	1. Kanunun Belirlediği Süreler.....	128
	2. Hâkimin Belirlediği Süreler	129
	B. Sürelerin Hesaplanması.....	130
	C. Adli Tatil	130
IV.	ESKİ HÂLE GETİRME	132
	A. Eski Hâle Getirmenin Şartları.....	132
	1. Süre Elde Olmayan Bir Sebepçe Kaçırılmış Olmalıdır ...	133
	2. Başka Kanunî Yola Başvurma İmkânı Kalmamış Olmalıdır	134
	B. Eski Hâle Getirme Usûlü	134
V.	TEBLİGAT	135
	A. Tebligat ve Davetiye Kavramı	135
	1. Tebligatı Çıkartacak Merciler	137
	2. Tebligatı Yapacak Merciler.....	137
	B. Tebligat Yapılabilecek Kişiler.....	138
	C. Tebligatın Yapılabileceği Yer ve Zaman.....	139
	D. Tebligat Giderleri	140
	E. Tebligatın Yapılması.....	141
	1. Genel Olarak.....	141
	2. Muhatabın Adreste Bulunmaması veya Tebellüğden İmtina Etmesi	141
	3. Elektronik Tebligat	142
	4. İlânen Tebligat	143
	F. Usûlsüz Tebligat.....	143
	G. Tebligat Suçları.....	143
§ 6.	TARAFLLAR.....	144
I.	TARAF KAVRAMI VE TARAFIN BELİRLENMESİ	144
II.	TARAF EHLİYETİ.....	146
III.	DAVA EHLİYETİ	148

IV. DAVA TAKİP YETKİSİ	149
V. TARAF SIFATI	151
VI. TARAF DEĞİŞİKLİĞİ	152
A. Kanunî Taraf Değişikliği	152
B. İradî Taraf Değişikliği	153
1. Genel Olarak	153
2. İradî Taraf Değişikliğinin Yapılması.....	154
3. İradî Taraf Değişikliğinin Hukukî Niteliği ve Sonuçları	156
4. İradî Taraf Değişikliğinde Yargılama Giderleri.....	158
VII. TARAFLARIN TEMSİLİ.....	159
A. Kanunî Temsil	159
B. İradî Temsil (Vekâlet).....	160
VIII. DAVA ARKADAŞLIĞI.....	162
A. Genel Olarak.....	162
B. İhtiyarî Dava Arkadaşlığı.....	163
1. Anlamı ve Doğumu	163
2. İhtiyarî Dava Arkadaşlığının Hükümleri.....	163
C. Mecburî Dava Arkadaşlığı.....	165
1. Anlamı ve Doğumu	165
2. Mecburî Dava Arkadaşlığının Hükümleri.....	166
§ 7. DAVAYA MÜDAHALE	168
I. GENEL OLARAK.....	168
II. FER'İ MÜDAHALE.....	168
A. Genel Olarak.....	168
B. Hukukî Niteliği	169
C. Fer'i Müdahalenin Koşulları.....	169
D. Fer'i Müdahale Usûlü.....	171
E. Fer'i Müdahalenin Hükümleri.....	171
F. Müdahalenin Etkisi.....	172
III. DAVANIN İHBARI	174
A. Anlamı.....	174

B. İhbarın Koşulları	174
C. Davanın İhbarı Usûlü	175
D. İhbar Üzerine Üçüncü Kişinin Tutumu.....	176
E. İhbarın Sonuçları	177
IV. ASLÎ MÜDAHALE.....	178
A. Anlamı.....	178
B. Aslî Müdahalenin Koşulları.....	178
C. Aslî Müdahale Usûlü.....	179
D. Aslî Müdahale Davasının İncelenmesi ve Karar.....	180
§ 8. MEDENÎ USÛL HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER.....	182
I. GENEL OLARAK.....	182
II. TASARRUF İLKESİ.....	183
A. Anlamı.....	183
B. Tasarruf İlkesinin Sonuçları.....	184
C. Tasarruf İlkesinin İstisnaları.....	185
III. TARAFLARCA GETİRİLME (HAZIRLAMA) İLKESİ	185
A. Anlamı.....	185
B. Taraflarca Getirilme İlkesinin Sonuçları.....	186
C. Taraflarca Getirilme İlkesinin İstisnaları.....	187
IV. TEKSİF İLKESİ.....	187
V. YARGILAMANIN HÂKİM TARAFINDAN YÜRÜTÜLMESİ.....	188
VI. DAVAYI AYDINLATMA ÖDEVİ	189
VII. DOĞRUDANLIK İLKESİ.....	191
VIII. HÂKİMİN DELİLLERİ DEĞERLENDİRMESİ.....	192
IX. ADİL (DOĞRU) YARGILANMA HAKKI.....	193
A. Genel Olarak.....	193
B. Adil Yargılanma Hakkının Unsurları.....	193
1. Kanunî, Bağımsız ve Tarafsız Bir Mahkeme Tarafından Yargılanma.....	193
2. Makul Süre İçinde Yargılanma	194
3. Alenî Surette Yargılanma.....	195

4. Hakkaniyete Uygun Olarak (Adil) Yargılanma.....	195
X. HUKUKÎ DİNLENİLME HAKKI.....	195
A. Genel Olarak.....	195
B. Hukukî Dinlenilme Hakkının Unsurları.....	196
1. Bilgilenme Hakkı.....	196
2. Açıklama ve İspat Hakkı.....	197
3. Dikkate Alınma Hakkı.....	197
XI. USÛL EKONOMİSİ İLKESİ (YARGILAMANIN BASİT, ÇABUK, UCUZ YÜRÜTÜLMESİ)	198
XII. ALENİLİK İLKESİ.....	198
XIII. SÖZLÜLÜK-YAZILILIK İLKESİ	200
XIV. MAHKEMELERDE KULLANILAN DİL.....	201
XV. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	201
A. Dürüst Davranma Yükümlülüğü.....	202
B. Doğruyu Söyleme Ödevi.....	203
§ 9. DAVA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	205
I. DAVA KAVRAMI.....	205
II. DAVA ŞARTLARI.....	205
A. Kavram.....	205
B. Dava Şartlarının Çeşitleri.....	206
1. Genel Dava Şartları	206
a. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları	206
aa. Yargı Yetkisi (m.114/1-a).....	206
bb. Yargı Yolu (m.114/1-b).....	207
cc. Görev (m. 114/1-c).....	207
dd. Kesin Yetki (m. 114/1-ç).....	207
b. Taraflara İlişkin Dava Şartları.....	207
aa. İki Tarafın Bulunması.....	207
bb. Taraf Ehliyeti (m. 114/1-d).....	207
cc. Dava Ehliyeti (m. 114/1-d)	207
dd. Davaya Vekâlet Ehliyeti ve Geçerli Vekâletname (m. 114/1-f)	208
ee. Davayı Takip Yetkisi (m. 114/1-e).....	208

c. Dava Konusu Şeye İlişkin Dava Şartları.....	208
aa. Davacı Tarafından Gider Avansı Yatırılması (m. 114/1-g)	208
bb. Teminat Gösterilmesine İlişkin Kararın Yerine Getirilmesi (m. 114/1-ğ)	209
cc. Hukukî Yarar (m. 114/1-h)	210
dd. Davanın Derdest Olmaması (m. 114/1-ı).....	211
ee. Kesin Hüküm Bulunmaması (m. 114/1-i)	211
2. Özel Dava Şartları.....	211
C. Dava Şartlarının İncelenmesi (m. 115).....	211
III. DAVA ÇEŞİTLERİ	213
A. Talep Edilen Hukukî Korumaya Göre Dava Çeşitleri	214
1. Eda Davaları.....	214
2. Tespit Davaları.....	215
3. İnşai (Yenilik Doğuran) Davalar.....	217
B. Talep Sonucuna Göre Dava Çeşitleri	219
1. Genel Olarak.....	219
2. Kısmî Dava	219
3. Belirsiz Alacak Davası.....	220
a. Genel Olarak.....	220
b. Belirsiz Alacak Davasının Amacı	221
c. Belirsiz Alacak Davasının Dava Çeşitleri İçindeki Yeri	222
d. Belirsiz Alacak Davasının Koşulları.....	222
aa. Talep Sonucunun Miktarının Belirlenmesinin İmkânsız veya Davacıdan Beklenemeyecek Olması.....	222
bb. Dava Dilekçesinde Geçici Talep Sonucunun Belirtilmesi	223
cc. Belirsiz Alacak Davası Açan Davacı, Talep Sonucunu Dayandırdığı Tüm Vakıaları Eksiksiz Olarak Bildirmelidir.....	224
e. Talep Sonucunun Belirlenmesi ve Davalının Buna Karşı Koyabilmesi	224

4. Terditli (Kademeli) Davalar	226
5. Seçimlik Davalar	227
6. Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)	228
7. Mütelahik (Yarışan Haklara Dayalı) Davalar	229
C. Topluluk Davası.....	230
§ 10. DAVANIN AÇILMASI.....	232
I. DAVA HAKKI.....	232
II. DAVA DİLEKÇESİ	232
A. Dava Dilekçesinin Unsurları.....	233
1. Mahkemenin Adı.....	233
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	233
3. Davacının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası.....	234
4. Tarafların Kanunî Temsilcilerinin ve Davacı Vekilinin Adı Soyadı ve Adresleri	234
5. Dava Konusu (Müddeabih)	234
6. Davanın Dayandığı Vakıalar (Dava Sebebi).....	235
7. Dayanılan Deliller.....	235
8. Hukukî Sebepler.....	236
9. Talep Sonucu.....	237
10. İmza.....	237
B. Dava Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	238
III. DAVA DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ.....	239
IV. DAVANIN AÇILMA ZAMANI	241
V. DAVA AÇILMASININ SONUÇLARI.....	243
A. Genel Olarak	243
B. Maddî Hukuk Bakımından	243
1. Zamanaşımının Kesilmesi ve Hak Düşürücü Sürenin Korunması	243
2. Şahsa Bağlı Hakların Malvarlığı Hakkına Dönüşmesi ...	244
3. İyiniyetin Ortadan Kalkması.....	244
4. Davalının Temerrüde Düşmesi	244
C. Usûl Hukuku Bakımından	244

1. Mahkemenin Davayı İnceleme Zorunluluğu.....	244
2. Derdestlik	245
3. Davanın Açıldığı Tarihe Göre Dava Şartlarının İncelenmesi ve Hüküm Kurulması.....	245
4. İhtiyati Tedbirin ve İhtiyati Haczin Korunması	245
5. Davayı Geri Alma Yasağı.....	246
VI. TEMİNAT GÖSTERİLMESİ	247
A. Teminat Göstermekle Yükümlü Olanlar	247
B. Teminat Hakkında Mahkemenin İncelemesi	249
C. Teminatın Niteliği ve Kapsamı	250
§ 11. DAVAYA CEVAP	251
I. SAVUNMA HAKKI	251
II. SAVUNMANIN ŞEKLİ	252
A. Davanın Kabul Edilmesi	252
B. Cevap Dilekçesi Verilmemesi	252
C. Cevap Dilekçesi Verilmesi	253
III. SAVUNMA SEBEPLERİ.....	253
A. Maddî Hukuka İlişkin Savunma Sebepleri.....	253
1. İtirazlar	254
2. Def'iler.....	254
3. Takasın Özel Durumu	254
B. Usûl Hukukuna İlişkin Savunma Sebepleri	256
1. Dava Şartları.....	256
2. İlk İtirazlar (Dava Engelleri)	257
a. İlk İtiraz Hâlleri.....	257
aa. Yetki İtirazı	258
bb. Tahkim İtirazı	258
b. İlk İtirazların İleri Sürülmesi, İncelenmesi ve İlk İtirazlar Hakkında Verilecek Kararlar	258
3. Karşı Dava Açılması.....	259
a. Genel Olarak	259
b. Karşı Davanın Şartları	260

aa. Asıl Dava Derdest Olmalıdır	260
bb. Asıl Dava ile Karşı Dava Arasında Bağlantı Bulunmalıdır	260
cc. Asıl Dava ile Karşı Dava Aynı Yargı Yoluna Tâbi Olmalıdır	260
c. Karşı Dava Açma Süresi	261
d. Karşı Davanın Açılması ve İncelenmesi	261
IV. CEVAP DİLEKÇESİ	262
A. Cevap Dilekçesinin Unsurları	262
1. Mahkemenin Adı	262
2. Tarafların Ad ve Soyadları ile Adresleri	262
3. Davalının Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası	263
4. Kanunî Temsilci ve Vekilin Adı Soyadı ve Adresi	263
5. Savunmanın Dayanağı Olan Vakıalar	263
6. Dayanılan Deliller	264
7. Hukukî Sebepler	264
8. Talep Sonucu	265
9. İmza	265
B. Cevap Dilekçesinin Unsurlarında Noksanlık Bulunması	265
V. CEVAP DİLEKÇESİNİN MAHKEMEYE VERİLMESİ	265
VI. CEVAP SÜRESİ	266
A. Kural	266
B. Cevap Süresinin Uzatılması	266
VII. CEVAP DİLEKÇESİ VERMENİN SONUÇLARI	267
VIII. CEVABA CEVAP VE İKİNCİ CEVAP DİLEKÇELERİ	267
IX. İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VEYA DEĞİŞTİRMESİ YASAĞI	268
A. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı	268
1. Genel Olarak	268
2. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	269

a. Dava Sebebinin (Vakıaların) Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	269
b. Talep Sonucunun Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	269
3. Davayı Genişletme veya Değiştirme Yasağının İstisnaları	270
a. Davalının Açık Rızası	270
b. Islah	271
c. Dava Konusunun Devri	271
B. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı	271
1. Genel Olarak	271
2. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağına Tâbi Olan Durumlar	272
3. Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağının İstisnaları	273
C. İddia ve Savunmayı Genişletme veya Değiştirme Yasağı Bakımından Davada Dikkate Alınan Aşamalar ve Sonuçları	273
§ 12. ÖN İNCELEME	275
I. GENEL OLARAK.....	275
II. ÖN İNCELEMENİN KAPSAMI	277
A. Ön İncelemede Doğrudan Yapılacak İşlemler	277
B. Ön İncelemeyle Bağlantılı İşlemler	278
III. ÖN İNCELEMENİN YAPILIŞ ŞEKLİ	280
A. Duruşmasız Ön İnceleme (m. 138)	280
B. Duruşmalı Ön İnceleme (m. 139-140)	280
1. Tarafların Ön İnceleme Duruşmasına Davet Edilmesi (m. 139).....	280
2. Ön İnceleme Duruşması (m. 140)	281
C. Ön İncelemede Cevaplanacak Sorular ve Buna Göre Yapılacak İşlemler	285
§ 13. TAHKİKAT.....	287
I. TAHKİKATIN YAPILMASI.....	287

A. Genel Olarak	287
B. Tahkikat Yapılmasına Gerek Bulunmaması	288
C. Davanın Hüküm İçin Yeterince Aydınlanmamış Olması (Tahkikatın Yapılması)	289
II. DURUŞMALAR	290
A. Genel Olarak	290
B. Duruşmaların Yeri ve Zamanı	293
C. Duruşmaların Disiplini	294
III. MAHKEME KAYITLARI, DOSYA VE TUTANAKLAR	296
A. Mahkeme Kayıtları	296
B. Dosyalar	297
C. Tutanaklar	298
IV. İSTİCVAP	299
A. Genel Olarak	299
B. İsticvap Usûlü	300
V. ÖN SORUN-BEKLETİCİ SORUN	301
A. Ön Sorun	301
B. Bekletici Sorun	302
VI. DOSYANIN İŞLEMDEN KALDIRILMASI	305
A. Dosyanın İşlemden Kaldırılmasını Gerektiren Durumlar	306
B. Dosyanın İşlemden Kaldırılması Kararı ve Sonuçları	306
1. Dosyanın İşlemden Kaldırılması ve Yenilenmesi	306
2. Davanın Açılmamış Sayılması	308
VII. ISLAH	309
A. Genel Olarak	309
B. Islahın Yapılması	311
C. Islahın Etkisi	314
VIII. DAVA KONUSUNUN DEVRİ	316
A. Genel Olarak	316
B. Temellük Eden Üçüncü Kişiyeye Karşı Davaya Devam Edilmesi	317

C. Davanın Temlik Eden Davalıya Karşı Tazminat Davasına Dönüştürülmesi	318
IX. DAVALARIN AYRILMASI VE BİRLEŞTİRİLMESİ.....	318
A. Davaların Birleştirilmesi.....	318
1. Davaların Birleştirilmesi Şartları.....	318
2. Davaların Birleştirilmesi Usûlü.....	319
B. Davaların Ayrılması	320
1. Davaların Ayrılması Şartları	320
2. Davaların Ayrılması Usûlü	321
X. TAHKİKATIN SONA ERMESİ VE SÖZLÜ YARGILAMA..	321
§ 14. İSPAT	324
I. GENEL OLARAK.....	324
II. İSPATIN KONUSU	325
A. Vakıalar (Olaylar)	325
1. Genel Olarak.....	325
2. Koşul (Soyut) Vakıalar - Somut Vakıalar	326
3. Müspet (Olumlu) Vakıalar - Menfi (Olumsuz) Vakıalar	328
B. Yabancı Kanun Hükümleri.....	329
III. İSPATIN GEREKLİ OLMADIĞI HÂLLER.....	330
A. İkrar.....	330
1. Genel Olarak.....	330
2. İkrar Çeşitleri.....	332
a. Basit İkrar.....	332
b. Vasıflı İkrar (Gerekçeli İnkâr)	332
c. Bileşik İkrar	333
3. İkrarın Bölünmesi.....	333
4. İkrardan Dönme (Geri Alınması).....	335
B. Çekişmesiz Vakıalar	335
C. Herkesçe Bilinen Vakıalar	336
D. Karineler	337
1. Kavram	337

2. Fiili Karineler.....	338
3. Kanunî Karineler	338
4. Karinelerle Varsayımların Farkı.....	339
IV. İDDİA (SAVUNMA) VE SOMUTLAŞTIRMA YÜKÜ	341
V. İSPAT YÜKÜ	343
A. Genel Olarak İspat Yükü Kavramı.....	343
B. İspat Yükü Kuralı	345
C. İspat Yüküne İlişkin Özel Durumlar	346
VI. DELİL İKAME (GÖSTERME) YÜKÜ	347
VII. İSPAT KONUSUNDAKİ YÜKLERİN İSPAT FAALİYETİNE ETKİSİ.....	349
VIII. İSPAT ÖLÇÜSÜ	351
A. Genel Olarak.....	351
B. Tam İspat (Kesin İspat).....	352
C. Yaklaşık İspat (Gerçeğe Yakın İspat).....	353
IX. İSPAT TÜRLERİ.....	353
A. Asıl İspat-Karşı İspat-Aksini İspat	353
B. Doğrudan İspat-Dolaylı İspat.....	355
1. Genel Olarak.....	355
2. Dolaylı İspatla İlgili Kavramlar	356
a. Emare (Emare İspatı).....	356
b. İlk Görünüş İspatı.....	358
X. İSPAT ARAÇLARI (DELİLLER).....	359
XI. DELİL GÖSTERİLMESİ.....	359
XII. HUKUKA AYKIRI YOLLARDAN ELDE EDİLEN DELİLLER.....	361
§ 15. DELİLLER.....	365
I. GENEL OLARAK.....	365
A. Delil Türleri.....	365
1. Delil Sistemleri.....	365
2. Kesin Deliller	366
3. Takdiri Deliller.....	367

B. Delil Sözleşmesi	368
1. Genel Olarak.....	368
2. Delil Sözleşmesinin Şekli (Yapılışı)	368
3. Delil Sözleşmesinin Türleri.....	370
a. Münhasır Delil Sözleşmesi	370
b. Münhasır Olmayan Delil Sözleşmesi.....	371
II. SENET	371
A. Kavram	371
1. Belge ve Senet.....	371
2. Senet Hakkında Genel Bilgiler	372
3. Senedin Unsurları.....	373
B. Senet Çeşitleri.....	376
1. Resmî Senetler	376
a. Noter Senetleri.....	377
b. Yabancı Ülkelerde Düzenlenen Senetler	377
c. Resmî Makam ve Mercilerce Düzenlenen Diğer Belgeler	378
d. Resmî Senetlerin İspat Gücü.....	378
e. Resmî Senetlerin Sahteliği.....	378
2. Adî Senetler	379
a. Adî Senetlerin İspat Gücü.....	379
b. Adî Senetler Hakkında Sahtelik İddiası	380
c. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının İncelenmesi.....	381
d. Adî Senetlerde Sahtelik İddiasının Sonuçları.....	382
C. Belgelerin Mahkemeye Verilmesi (İbrazi) Zorunluluğu.....	386
D. Ticarî Defterlerin İbrazi ve Delil Olması	389
E. Senetle İspat Zorunluluğu	390
1. Kural	390
2. Senetle İspat Kuralının İstisnaları	391
a. Delil Başlangıcı.....	391
b. Maddî ve Manevî İmkânsızlık Hâlleri	394

3. Senede Karşı Tanıkla İspat Yasağı (Senede Karşı Senetle İspat Kuralı).....	395
4. Senede Karşı Senetle İspat Zorunluluğunun İstisnaları.....	396
III. YEMİN	396
A. Genel Olarak.....	396
B. Yemin Usûlü.....	397
IV. TANIK.....	401
A. Genel Olarak.....	401
B. Tanık Gösterilmesi.....	401
C. Tanıklık Yapma Mecburiyeti	403
D. Tanıklıktan Çekinme Hakkı.....	404
E. Tanıklıktan Çekinme Hakkının İstisnaları	406
F. Tanıkların Dinlenmesi	406
G. Tanığın İfadesinin Değerlendirilmesi	409
V. BİLİRKİŞİ.....	410
A. Niteliği.....	410
B. Bilirkişiye Başvurulacak Hâller.....	411
C. Bilirkişi Atanması ve Bilirkişilik Yapma	413
D. Bilirkişinin Yasaklılık Hâlleri ve Reddi.....	415
E. Bilirkişi İncelemesi ve Rapor	416
1. Bilirkişi Görüşünün Alınması Hakkındaki Ara Kararı..	416
2. Bilirkişinin İncelemesi Sırasında Uyulacak Kurallar.....	417
3. Bilirkişi Raporu ve Rapora İtiraz	418
F. Bilirkişi Raporlarının Delil Olarak Değeri.....	420
G. Bilirkişinin Sorumluluğu.....	421
VI. KEŞİF	422
A. Keşif Kararı ve Keşfin Konusu	422
B. Keşfin Yapılması.....	423
C. Keşfe Katlanma Zorunluluğu	424
VII. UZMAN GÖRÜŞÜ.....	425

§ 16. KARAR VE HÜKÜM	427
I. KARAR KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ	427
II. KARARIN İÇERİĞİ VE BİLDİRİLMESİ	431
A. Kararın İçeriği	431
B. Kararın Bildirilmesi	433
III. HÜKMÜN ETKİLERİ	434
IV. HÜKMÜN TAMAMLANMASI VE AÇIKLANMASI (TAVZİHİ)	435
V. HÜKÜM VERİLMEKSİZİN DAVANIN SONA ERMESİ.....	437
A. Hüküm Yerine Geçen Taraf İşlemleri	437
1. Davadan Feragat	437
2. Davayı Kabul	439
3. Sulh	441
a. Genel Olarak	441
b. Avukatlık Kanunu Gereğince Avukatlara Tanınan Uzlaşma Yetkisi	442
B. Davanın Konusuz Kalması	443
C. Diğer Sona Erme Nedenleri	444
VI. YOK VE ETKİSİZ HÜKÜMLER	445
A. Genel Olarak Hüküm Sakatlıkları	445
B. Yok (Görünüşte) Hüküm	445
C. Etkisiz Hüküm	446
VII. KESİN HÜKÜM	448
A. Genel Olarak	448
B. Şekli Anlamda Kesin Hüküm	448
C. Maddî Anlamda Kesin Hüküm	449
1. Genel Olarak	449
2. Kesin Hükümün Unsurları	452
a. Tarafların Aynı Olması	452
b. Dava Sebebinin Aynı Olması	453
c. Dava Konusunun Aynı Olması	454
3. Kesin Hükümün Etkisi	454

4.	Kesin Hükümün Hukuk ve Ceza Davalarındaki Etkisi	457
a.	Genel Olarak	457
b.	Hukuk Mahkemesi Kararlarının Ceza Mahkemesi Bakımından Etkisi	457
c.	Ceza Mahkemesi Kararlarının Hukuk Mahkemesi Bakımından Etkisi	458
5.	Maddî Anlamda Kesin Hükümün Sona Ermesi	459
a.	Genel Olarak	459
b.	Yargılamanın İadesi.....	459
c.	Değişiklik Davası	460
§ 17.	BASİT YARGILAMA USÛLÜ	461
I.	GENEL OLARAK.....	461
II.	UYGULAMA ALANI.....	462
III.	BASİT YARGILAMA USÛLÜNÜN ÖZELLİKLERİ	463
A.	Davanın Açılması ve Davaya Cevap	463
B.	Ön İnceleme ve Tahkikat.....	464
C.	Hüküm	465
§ 18.	KANUN YOLLARI.....	467
I.	GENEL OLARAK.....	467
II.	KANUN YOLLARININ SINIFLANDIRILMASI.....	469
III.	KANUN YOLUNDAN FERAGAT	471
IV.	ALEYHE KARAR VERME VE ALEYHE BOZMA YASAĞI.	472
V.	KANUN YOLUNUN KONUSU.....	474
VI.	KANUN YOLUNUN AMACI	474
VII.	İSTİNAF	475
A.	Genel Olarak	475
B.	İstinaf Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	475
C.	İstinaf Sebepleri.....	477
D.	İstinaf Yoluna Başvurabilecek Kişiler	478
E.	Yetkili Bölge Adliye Mahkemesi.....	479
F.	İstinaf Başvurusu	479
1.	İstinafa Başvuru ve Başvuruya Cevap Süresi	479

2. İstinaf Dilekçesi.....	480
a. Dilekçenin İçeriği	480
b. Dilekçenin Verilmesi ve Yapılması Gereken İşlemler	481
3. Başvurunun Sonuçları ve Etkisi	483
G. İstinaf İncelemesi.....	483
1. Ön İnceleme	483
2. Asıl İnceleme.....	484
a. Genel Olarak	484
b. Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller	486
aa. Usûle İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	486
bb. Esasa İlişkin Hususlarda Duruşma Yapılmasına Gerek Olmayan Hâller.....	487
c. Duruşma Yapılması	487
H. İstinaf İncelemesi Sonunda Verilen Karar	488
1. Kararın Veriliş Şekli ve Tebliği.....	488
2. Hüküm Fıkrası ve Karar Türleri.....	490
a. Genel Olarak	490
b. İstinaf Başvurusunun Haksız Olması ve Reddi.....	491
c. İstinaf Başvurusunun Haklı Olması ve Kabulü.....	491
aa. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Gönderme Kararı Verilmesi	491
bb. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Kısmen ya da Tamamen Kabulü Kararı Verilmesi	491
cc. İlk Derece Mahkemesi Kararının Kaldırılarak Davanın Reddine Karar Verilmesi.....	492
VIII. TEMYİZ.....	492
A. Genel Olarak.....	492
B. Temyiz Edilebilen Kararlar	493
C. Temyiz Sebepleri.....	494
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	495

E.	Temyize Başvuru	496
1.	Temyize Başvuru ve Cevap Süresi	496
2.	Temyiz Dilekçesi	497
F.	Temyiz İncelemesi	498
G.	Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	499
1.	Bozma Kararı	499
a.	Genel Olarak	499
b.	Bozma Kararına Uyulması	500
c.	Bozma Kararına Karşı Direnilmesi	504
2.	Onama Kararı	505
3.	Düzelterek Onama Kararı	505
IX.	KANUN YARARINA TEMYİZ	506
X.	YARGILAMANIN İADESİ	508
A.	Kavram	508
B.	Yargılamanın İadesi Sebepleri	509
C.	Yargılamanın İadesi Usûlü	513
1.	Genel Olarak	513
2.	Yargılamanın İadesini İsteme Süresi	514
3.	Yargılamanın İadesi Talebinin İncelenmesi	514
§ 18A. 1086 SAYILI HUKUK USULÜ MUHAKEMELERİ		
KANUNU HÜKÜMLERİNE GÖRE (ESKİ) KANUN		
YOLU SİSTEMİ		
I.	GENEL OLARAK	516
II.	KANUN YOLUNDAN FERAGAT	518
III.	ALEYHE BOZMA YASAĞI	519
IV.	KANUN YARARINA TEMYİZ	520
V.	KANUN YOLUNUN KONUSU	522
VI.	TEMYİZ	522
A.	Genel Olarak	522
B.	Temyiz Edilebilen Kararlar	523
C.	Temyiz Sebepleri	524
1.	Maddi Hukuka İlişkin Temyiz Sebepleri	525

2. Usûl Hukukuna İlişkin Temyiz Sebepleri.....	526
D. Temyiz Yoluna Başvurabilecek Kişiler	527
E. Temyiz Süresi.....	528
F. Temyiz Talebi.....	529
G. Temyiz İncelemesi	531
H. Temyiz İncelemesi Sonunda Verilen Karar	533
1. Bozma Kararı	533
a. Genel Olarak.....	533
b. Mahkemenin Bozma Kararına Uyması.....	534
c. Mahkemenin Bozma Kararına Karşı Direnmesi.....	537
2. Onama Kararı.....	538
3. Düzelterek Onama Kararı.....	539
VII. KARAR DÜZELTME.....	540
A. Genel Olarak.....	540
B. Karar Düzeltme Yoluna Başvurulabilecek Kararlar	541
C. Karar Düzeltme Sebepleri.....	545
D. Karar Düzeltme Yoluna Başvuru Usûlü	547
E. Karar Düzeltme İncelemesi.....	548
§ 19. YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLÎ YARDIM.....	550
I. YARGILAMA GİDERLERİ.....	550
A. Genel Olarak.....	550
B. Harçlar.....	551
C. Masraflar.....	552
D. Vekâlet Ücreti	552
1. Sözleşmeye Dayanan Vekâlet Ücreti.....	553
2. Yargılama Gideri Olan Vekâlet Ücreti	554
E. Yargılama Giderleri Avansı – Delil Avansı.....	556
F. Yargılama Giderlerinden Sorumluluk.....	557
II. ADLÎ YARDIM	559
A. Genel Olarak.....	559
B. Adli Yardımdan Yararlanabilecek Kişiler.....	560

C. Yararlanabilme Koşulları	561
1. Yoksulluk Koşulu (Maddî Sıkıntıya Düşme Tehlikesi) ..	561
2. Haklılık Koşulu	562
D. Adli Yardım Usûlü	562
1. Görev ve Yetki	562
2. Talep ve İnceleme Usûlü	563
E. Adli Yardım Kararı ve Etkileri	564
F. Avukatlık Kanununda Adli Yardım	567
§ 20. GEÇİCİ HUKUKÎ KORUMA	568
I. GENEL OLARAK	568
II. İHTİYATİ TEDBİR	571
A. İhtiyati Tedbir Kavramı, Amacı ve Uygulama Alanı	571
1. İhtiyati Tedbir Kavramı	571
2. İhtiyati Tedbirin Amacı	572
3. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı ve Şartları	573
a. İhtiyati Tedbirin Uygulama Alanı	573
b. İhtiyati Tedbirin Şartları	573
aa. İhtiyati Tedbire Esas Olan Hak	573
bb. İhtiyati Tedbir Sebebi	574
B. İhtiyati Tedbir Yargılaması ve Karar	575
1. İhtiyati Tedbir Talebi ve Yargılaması	575
a. İhtiyati Tedbir Talebi	575
b. İhtiyati Tedbir Yargılamasının Gösterdiği Özellikler	576
aa. Karşı Taraf Dinlenmeden de Karar Verilebilmesi	576
bb. Yaklaşık İspatın Yeterli Görülmesi	577
2. İhtiyati Tedbir Talebi Hakkında Karar	578
a. İhtiyati Tedbir Talebinin Reddi Kararı	578
b. İhtiyati Tedbir Talebinin Kabulü Kararı	579
c. Tedbir Talebinin Kabulü Halinde Karar Verilebilecek Tedbirler	580

C. Asıl Davanın Açılması Zorunluluğu (İhtiyati Tedbiri Tamamlayan İşlemler).....	581
D. İhtiyati Tedbir Kararının Uygulanması.....	582
E. İhtiyati Tedbir Kararına Karşı Konulması.....	584
1. Yokluğunda Tedbir Kararı Verilenin Karara İtirazı.....	584
2. Durum ve Şartların Değişmesi Sebebiyle İhtiyati Tedbire İtiraz	586
3. Teminat Karşılığı Tedbirin Değiştirilmesi veya Kaldırılması Talebi.....	588
F. İhtiyati Tedbirden Kaynaklanan Tazminat Davası.....	589
1. Genel Olarak.....	589
2. Tazminat Davasının Şartları	590
3. Yargılama ve Karar	591
G. İhtiyati Tedbirle İhtiyati Haczin Karşılaştırması ve Aralarındaki Farklar.....	591
III. DELİL TESPİTİ.....	594
A. Kavram	594
B. Delil Tespiti Şartları.....	595
C. Delil Tespiti Usûlü.....	595
1. Talep.....	595
2. Mahkemenin İncelemesi.....	596
3. Delil Tespitinin Yapılması	597
§ 21. TAHKİM	598
I. TAHKİM KAVRAMI VE ANLAMI	598
A. Tahkim Kavramı.....	598
B. Hukukî Niteliği.....	599
C. Tahkimin Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	600
II. TAHKİMİN KONUSU	601
III. HAKEM SÖZLEŞMESİ.....	602
IV. HAKEM-BİLİRKİŞİNİN HAKEMDEN FARKI.....	603
V. TAHKİM SÖZLEŞMESİ	603
VI. TAHKİM SÖZLEŞMESİNİN ETKİSİ.....	605

VII.	YARGILAMA USÛLÜ.....	606
	A. Hakemlerin Seçimi.....	606
	B. Hakemlerin Çekinmesi veya Reddi	607
	C. Tahkim Yargısında Geçerli Usûl İlkeleri.....	608
	D. Dava Açılması ve Yargılama	610
	E. Tahkimde Geçici Hukukî Koruma Kararlarının Verilmesi .	612
VIII.	TAHKİM YARGILAMASININ SONA ERMESİ VE HAKEM KARARI.....	613
	A. Tahkim Yargılamasının Sona Ermesi	613
	B. Hakem Kararları	613
	C. Tahkimde Yargılama Giderleri ve Yargılama Giderlerinden Sorumluluk	615
IX.	HAKEM KARARINA KARŞI KANUN YOLLARI	615
§ 22.	ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI	621
	I. GENEL OLARAK.....	621
	II. ARABULUCULUKTA TEMEL ANLAYIŞ VE YARGILAMA İLE ELDE EDİLEN ÇÖZÜME GÖRE YARARLARI.....	624
	III. ARABULUCULUĞUN YARGILAMA SİSTEMİMİZ İÇİNDE YERİ VE UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YÖNTEMİ OLARAK UYGULAMASI.....	626
	A. Arabuluculuk Konusunda Hukukî Altyapı.....	626
	B. Arabuluculuk Faaliyeti ve Süreci	629
	1. Genel Olarak	629
	2. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununa Göre Arabuluculuk Faaliyeti.....	630
	C. Arabuluculuk Sonucu Varılan Anlaşma ve Bu Anlaşmanın Etkisi	633
§ 23.	BİREYSEL BAŞVURU.....	636
	I. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU.....	636
	A. Genel Olarak.....	636
	B. Bireysel Başvuru Usûlü	638

II. İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU	641
A. Genel Olarak	641
B. İlgili Organlar	642
C. Bireysel Başvuru Usûlü	643
1. Başvurunun Yapılması.....	643
2. Mahkemenin İncelemesi ve Karar	644
KAVRAM FİHRİSTİ.....	645